

[Bomholt.]

demokrat henvender mig til en konservativ undervisningsminister, skulle det understrege den karakter af overpolitisk saglighed, som sagen gerne skulle have.

Jeg har nævnt visse konkrete forhold, som er stærkt iøjnefaldende, men jeg har ikke noget øjeblik tænkt, at et kommissorium skulle nævne disse specielle eller andre specielle forhold; et sådant kommissorium måtte holdes på de rent almene linier. Et udvalg vil rimeligvis komme ind på problemet vedrørende lukkeloven, men ingen kan på forhånd vide, hvilket resultat udvalget kommer til. Måske viser der sig en tredje udvej.

Den højtærede handelsminister fremsatte nogle pessimistiske udtalelser, men de kan jo ikke betyde et veto een gang for alle. Der vil måske nok være store vanskeligheder at overvinde — hvor er der forresten ikke store vanskeligheder at overvinde i øjeblikket? — men en fornyet alsidig belysning er altid vejledende for ministeren og rigsdagen, og det må ikke glemmes, at der i lukkeloven er tale om et enkelt problem indenfor et stort problemkompleks, et enkelt problem indenfor helheden, og det er helheden, der må interessere.

Det er ikke noget nyt, her foreslås. I Sverige har man nedsat en kommission for at skaffe oplysning vedrørende spredning af god litteratur ud til det svenske folk. Denne kommission blev nedsat den 26. juni 1948 og har, såvidt jeg ved, endnu ikke afgivet betænkning. Kommissionen kom til at bestå af følgende sagkyndige — det kan være ganske oplysende lige at se på det —: statssekretær R. H. L. Edenman, formand, bogforlægger K. Bonnier, forfatteren C.-E. Englund, studiesekretær O. A. Hallbeck, direktør E. G. V. Johannesson, boghandler G. A. Josephson, fru Maj G. Larsson og redaktør G. A. Svensson. Sekretær er amanuensis E. G. A. Forsström. Altså en relativt begrænset kreds. Der vil vel gå i alt fald 2—3 år, inden et sådant arbejde er gennemført, og det er bl. a. årsagen til, at jeg på nuværende tidspunkt føler mig forpligtet til at fremføre tanken her. Det er bedre at få et grundigt arbejdende udvalg nu fremfor at få et hastigt arbejdende udvalg på et senere tidspunkt, når måske konjunkturerne eller andre forhold stiller krav om ret omgående handling.

Kommissoriet fremsættes efter svensk skik som en ministermeddelelse til statsrådsprotokollen, og den daværende eklestistikminister meddeler, at han efter at have rådført sig med cheferne for finans-

og handelsdepartementerne har nedsat dette udvalg med følgende opgave — og her vil jeg gerne med den højtærede formands tilladelse citere nogle linier, hvis det er mig gør ligligt at oversætte svensk kancellistil, der vist er det vanskeligst oversættelige sprog i verden —:

„De sagkyndiges hovedopgave er således den: at klarlægge, hvilke forholdsregler der bør gennemføres fra det offentlige side for som middel i den tilstræbte kulturelle oprustning at gøre værdifuld litteratur tilgængelig for alle svenske hjem. Da bogprisen i denne sammenhæng er en afgørende faktor, må de sagkyndige i første række studere de forhold, som påvirker prisdannelsen, og foreslå forholdsregler, der er egnede til at sænke priserne på sådan litteratur, som fortjener at spredes til en større men mindre købekraftig almenhed. Erfaringerne har vist, at man med mere rationelle former for bogdistribution kan nå helt andre resultater. Den såkaldte kommissionsboghandel har visselig sine fordele, især når det gælder om at gøre nyudkommen litteratur tilgængelig i stor sortering. Men sådan som boghandelen stort set administreres, når den blot visse befolkningslag og kan derfor ikke betegnes som en udfra et kulturelt synspunkt effektiv bogdistribution. Den synes heller ikke at have fremmet en lav pris på bøger. De sagkyndige bør i særlig grad undersøge, hvorvidt det initiativ, som folkerørelserne og visse forlag har taget med hensyn til bogspreddingen, yderligere kan udvikles, og i hvilke former de eventuelt kan støttes af det offentlige. Betænkningen bør imidlertid, når det gælder forholdene indenfor såvel forlagsvirksomheden som bogdistributionen, gennemføres helt forudsætningsløst — „förutsättningslöst“, altså uden ministerielle direktiver, uden udefra kommende direktiver —,

„da det ikke synes mig muligt nu at rekommandere visse bestemte løsninger vedrørende de her berørte problemer.“ Det forekommer mig at være en helt rigtig fremgangsmåde, der her peges på, ikke mindst i de sidste linier. Der bør ikke gives direktiver med hensyn til enkeltheder; medlemmerne i et sådant udvalg må stå frit i deres overvejelser og selv træffe bestemmelse om, hvilke områder der kan komme i betragtning.

Jeg har fremført disse bemærkninger for at undgå enhver misforståelse.

Jeg vil gerne, idet jeg slutter vedrørende